

ALGEMENE CONFERENTIE DER NEDERLANDSE LETTEREN, jaarlijkse conferentie, sinds 1951 belegd om de contacten tussen Nederland en Vlaanderen te bevorderen.

In 1951 bestond het Nederlands-Belgisch Cultureel Akkoord vijf jaar. Op uitnodiging van de Belgische regering kwam toen te Brussel op 6 en 7 oktober een grote groep literatoren uit Noord en Zuid bijeen met het doel de culturele eenheid van het Nederlandse taalgebied te demonstreren, de persoonlijke contacten te versterken en maatregelen te bespreken ten dienste van het boek. Het initiatief was uitgegaan van Herman Teirlinck en Maurice Roelants. De deelnemers waren niet allen schrijver: ook uitgevers, bibliothecarissen en vertegenwoordigers van radio en televisie waren aanwezig, een gelukkige omstandigheid, doordat de Conferentie aldus behoed werd voor vrome wensen zonder veel kans op verwezenlijking. Met name de sectie Radio en TV (later gesplitst) kon de eigen plannen in onderling overleg zelf (doen) uitvoeren. Ten dele was dit ook bij de uitgeverij en het bibliotheekwezen het geval. Sinds 1959 is er voorts een afzonderlijke sectie Toneel.

Het succes van de eerste, feestelijke bijeenkomst

G. Walschap ontvangt de Prijs der Nederlandse Letteren uit de handen van koningin Juliana (Amsterdam, oktober 1968).

leidde ertoe dat men een jaarlijkse conferentie gewenst achtte. Op de tweede, in Den Haag op 19 en 20 december 1952 gehouden, werd al vastgelegd dat er zowel besloten conferenties met kleine, door de regeringen aangewezen delegaties moesten zijn, als ook openbare, met ruimer deelname en een meer spectaculair karakter, deze laatste eens per drie jaar. De Conferentie ontwikkelde zich aldus tot een zekere zelfstandigheid; het Cultureel Akkoord immers betreft de gehele tweetalige staat België, de Conferentie alleen het Nederlandstalige deel. Tijdens de vijfde conferentie werd aangedrongen op het instellen van een grote gemeenschappelijke prijs, waarvan de uitreiking met officiële plechtigheid zou moeten plaatsvinden. Dank zij de medewerking van de beide regeringen kon deze prijs al het jaar daarop worden toegekend en in de Ridderzaal te Den Haag aan Herman Teirlinck overhandigd.

De Conferenties zijn tot nu toe achtereenvolgens gehouden:

1. Brussel, 6-7 oktober 1951
2. Den Haag, 19-20 december 1952
3. Antwerpen, 26-27 november 1953
4. Den Haag, 26-27 november 1954
5. Antwerpen, 11-12 november 1955
6. Den Haag, 25-27 oktober 1956; Prijs der Nederlandse Letteren: Herman Teirlinck
7. Antwerpen, 18-19 oktober 1957
8. Den Haag, 7-8 november 1958
9. Antwerpen-Brussel, 23-25 oktober 1959; Prijs der Nederlandse Letteren: A. Roland Holst
10. Den Haag, 18-19 november 1960
11. Antwerpen, 17-18 november 1961
12. Den Haag, 13-15 december 1962; Prijs der Nederlandse Letteren: Stijn Streuvels
13. Antwerpen, 14-16 november 1963
14. Den Haag, 16-17 oktober 1964
15. Brussel, 7-9 oktober 1965; Prijs der Nederlandse Letteren: J.C. Bloem (ziek)
16. Rotterdam, 7-8 oktober 1966
17. Antwerpen, 6-7 oktober 1967
18. Amsterdam, 3-5 oktober 1968; Prijs der Nederlandse Letteren: Gerard Walschap
19. Antwerpen, 3-4 oktober 1969
20. Maastricht, 2-3 oktober 1970
21. Enschede, 30 september, 1-2 oktober 1971
22. Knokke, 5-7 oktober 1972

De algemene leiding berustte eerst bij Herman Teirlinck en bij Martinus Nijhoff; na diens dood, in januari 1953, bij Anton van Duinkerken. Toen Teirlinck overleed, nam Julien Kuypers korte tijd zijn plaats in, daarna werd Albert Westerlinck voorzitter aan Vlaamse kant; vrijwel terzelfdertijd kreeg Garnt Stuiveling die functie voor het Noorden.

Blijkens de gepubliceerde resoluties heeft de Conferentie zich bezig gehouden met talrijke, zeer uiteenlopende problemen. Deze betreffen:

- a) soms de ongewenste verschillen in de overheidsmaatregelen aan weerskanten van de grens: omzetbelasting op boeken, aankoopbeleid, Fonds voor de Letteren, opleiding toneelspelers;
- b) soms de beoogde culturele integratie: geen afzonderlijke Vlaamse literatuur, uitwisseling van sprekers en docenten, Groot Limburgs Toneel, spelling, Raad voor Taal en Cultuur;
- c) soms het gezamenlijk optreden in het buitenland: vertalingen, naam van onze taal, bloemle-

zingen, culturele centra;

d) soms de zwakke positie van de schrijver: auteursrecht, betalend publiek domein, honorering tijdschriften;

e) soms het stimuleren van de creativiteit: centrum voor dramaturgie, staatsprijs voor het kinderboek, literaire kritiek in dag- en weekbladen;

f) soms belangrijke vak-activiteiten: eenheid van terminologie, microreproductie van Middelnederlandse handschriften, klank- en beeldarchief, literaire herdenkingen, uitgave van jaarlijkse bloemlezingen: Literair Akkoord, Kritisch Akkoord, Dramatisch Akkoord.

In enkele gevallen is het resultaat niet meer geweest dan een duidelijker probleemstelling, in andere gevallen is er met ministeriële medewerking iets wezenlijks tot stand gekomen, in vele gevallen konden langs eigen weg resultaten worden geboekt. Sinds de 20e Conferentie streeft men ernaar, door het wisselen van de plaats van samenkomst het gehele taalgebied directer te bestrijken, en bovendien de levende literatuur door groter openheid meer bij het werk te betrekken. Belangrijke manifestaties, zoals toneelpremières en literaire exposities, hebben trouwens de reeks conferenties begeleid. Er is een eigen orgaan, dat op ongeregelde tijden verschijnt: *Gedeeld Domein*. Zonder het belang ervan te overschatten, mag men toch vaststellen, dat de Conferentie der Nederlandse Letteren zich door haar jaarlijks beraad heeft ontwikkeld tot een invloedrijke factor in het twee-ene gebied van de Nederlandse literatuur: niet enkel een gedeeld, maar ook een bedreigd domein. Immers, van oudsher ingeklemd tussen de drie grotere taalgebieden, zal het zijn identiteit in het wordende Europa alleen kunnen bewaren, indien het zich met gepaste eigenwaarde bewust is van zijn eenheid-in-verscheidenheid.

LITERATUUR: *Gedeeld Domein. Bulletin van de Algemene Conferentie der Nederlandse Letteren* (1957-).

GARMT STUIVELING